

ORATORIEKÖREN
H E L S I N G F O R S

BENGT CARLSON – DIRIGENT 1921-1953

**Citat ur 50-årskriften Svenska Oratorieföreningen/Svenska Oratoriekören
1920–1970**

Om Axel Stenius förtjänar kalls portalgestalten i *Oratorieföreningens* historia, så är det **Bengt Carlson** som helt dominerar *Oratoriekörens* historia, inte genom bländande härskarlater, utan i kraft av ett etiskt och konstnärligt allvar av sällsporda mått, i förening med det slag av personlig själsadel som visst väcker aktning fortfarande, men som knappast anses vara någon tillgång bland dagens kändisar.

Omständigheterna hade 1921 gjort Bengt Carlson till Oratoriekörens nygrundare. Han hade fört kören upp till den nivå som föreningens initiativtagare hade drömt om och skänkt den en uppmärksam position i huvudstadens musikliv. Han hade lett kören vid 51 konserter, arrangerade av Oratorieföreningen själv, vid 17 stora konserter i annan regi, vid 8 konsertframträdanden av mindre omfång, sammanlagt 76 konserttillfällen, och därutöver vid 8 offentliga tillfällen av annan natur och 48 teaterföreställningar. Totalt 132 tillfällen, oräknat en mängd framträdanden med kören i mer slutna sammanhang, under förloppet av de tämligen jämnt 32 år han verkade som Oratoriekörens konstnärliga ledare. Bengt Carlson satte nämligen inte annan man i sitt ställe, när hans skyldigheter som körens dirigent krävde hans närvaro också i till synes obetydliga uppgifter eller pålade honom slitande repetitionsarbete som andra fick skörda frukterna av.

Hans sanna hem är sagan,
hans själ är lyra och dikt.
Dock gör han utan klagan
sin jordiska plikt.

(Hjalmar Gullberg: Förklädd gud)

I vanlig ordning hade Bengt Carlson våren 1953 – i enlighet med stadgarnas föreskrift om årligt dirigentval – återvalts till körens ordinarie dirigent för sångåret 1953–54. Då och då hade det visserligen hänt att han hade förefallit fysiskt trött, men inga tecken på avmattning i vare sig ambition och energi eller självförnyelsevilja hade ännu kunnat spåras. I maj 1953 hade han redan sina framtidsplaner med Oratoriekören utstakade i stora drag. Krassa ekonomiska hänsyn hade i ett par år tvingat honom att försöka hålla de dryga kostnaderna för högklassiga solister inom snäva gränser och rätta programvalet därefter. Därför vågade han nu åter satsa på storverk och sikta på landvinningar i sin och körens repertoar.

ORATORIEKÖREN
H E L S I N G F O R S

En musikförläggare (?) hade fäst hans uppmärksamhet vid ett omfångsrikt modernistiskt verk av schweizisk (?) tonsättare (Burkhard ?), men tändningen hade uteblivit. "Min efterträdare må ta itu med det här, om det inspirerar honom". Vederbörligt beslut protokollfördes om att Oratoriekören våren 1954 skulle utföra Beethovens Missa Solemnis och därefter ägna sig åt Honegger: Jeanne d'Arc au bûcher. Hans tankar hade lekt även med oratorier av Händel, inte tidigare framförda i Finland.

På dagen fyra månader efter detta beslut ristade ödet sitt kors över framtidsplanerna.

1953–57

Oratoriekören misslyckades i sina försök att finna en tillräckligt kvalificerad kraft för dirigentposten. II dirigenten Torsten Stenius åtar sig inte ansvaret, men sköter repetitionsarbetet ett par år framåt. Andra kandidater ser ingen möjlighet att med framgång leda Oratoriekören vid sidan av övriga åtaganden. Många dirigentkandidater dryftas under behärskad entusiasm. Kören engageras som förut för medverkan vid konserter av Helsingfors Stadsorkester, men för Oratorieföreningens egna konserter kontraheras dirigent för varje upp särskilt. Överkapellmästaren vid Finlands Rundradio Nils-Eric Fougstedt lägger i dagen osjälvisk vilja att säkra Oratoriekörens fortbestånd och engagerar dessutom kören för medverkan vid flera av Radioorkesterns konserter. Våren 1956 skönjes en ljusning i läget, men ännu vet ingen, om kören verkligen kommer att få möjlighet att träffa det dirigentval som syns hägra i framtidsperspektivet.

Citatet slut.

Framtidsperspektivet visade sig vara mer än ett önsketänkande. I mars 1957 valde Oratoriekören enhälligt kapellmästare **Ulf Söderblom** till sin ordinarie I dirigent. Han förblev Oratoriekörens dirigent fram till februari 1975.